

Hoe staat het met de Kleine heivlinder

De Kleine heivlinder (*Hipparchia staitilinus*) wordt in Europa gerekend tot de kwetsbare soorten, d.w.z. dat er niet veel hoeft te gebeuren of de vlinder wordt hier met uitsterven bedreigd. In België en in de Bondsrepubliek Duitsland komt de soort al geruime tijd niet of bijna niet meer voor. De biotoop wordt door Wim Geraedts prima beschreven in de Voorlopige Atlas van de Nederlandse Dagvlinders: vastgelegde zandverstuivingen met buntgras en korstmossen, pollen struikheide in de buurt en verspreide vliegdennen of zandduinen als beschutting tegen de wind. De soort kwam tot twee jaar geleden op de zuidelijke Veluwe voor in een populatie van naar schatting enige duizenden dieren. Door tellingen langs een paar transecten trachtten we* de voor- en achteruitgang van de vlinder vast te stellen. We menen daaruit te kunnen concluderen dat 1985 een relatief goed jaar voor de soort was.

In de winter van 1985-1986 voltrok zich een ramp: het massaal afsterven van de heide op verscheidene plaatsen in de zuidelijke Veluwe. En alhoewel de heide zich dit jaar plaatselijk begint te herstellen, is het de vraag hoe de Kleine heivlinder op deze veranderingen reageert. Vorig jaar zomer zijn we gedurende een gedeelte van de vliegtijd van de vlinders wegens vakantie afwezig geweest. Toen we terugkwamen waren de dieren nog slechts waar te nemen op die plaatsen waar nog wat bloeiende heide aanwezig was. De vraag die ons bezighoudt is: wat gebeurt daar nou precies, als zo'n vlinder hetzij uitsterft, hetzij dat door

een dergelijke plotselinge verandering van z'n biotoop het aantal dieren in één klap drastisch wordt verminderd ?

We hebben berichten gehoord dat de soort aan het zwerven is gegaan, zodat hij op plaatsen is gezien waar hij voorheen niet voorkwam.

Aan gezien het hier een geïsoleerde populatie betreft zijn zwerfneigingen goed te constateren. Enige zwerfneiging kan de vlinder niet ontzegd worden. Dat weten we, omdat we de soort in gering aantal in de bloementuinen bij het Sint-Hubertus-slot en bij de Pampel op de Hoge Veluwe waarnamen op enige afstand van z'n oorspronkelijke gebied: geschikte biotopen op de Hoge Veluwe en omgeving.

Het is waarschijnlijk, dat de beschikbare nectarbronnen invloed zullen hebben op de vruchtbaarheid van de wijfjes. Dit zal weer van invloed kunnen zijn op de uiteindelijke populatiegrootte. Handhaaft deze vlindersoort zich nu in z'n oorspronkelijke milieu op een veel lager niveau ? Vorig jaar hebben we daar niet veel van kunnen merken, maar zeker zijn we niet.

En tenslotte: zijn er nog andere verschijnselen waar te nemen ?

Met andere woorden, hier volgt een verzoek: mocht u op de zuidelijke Veluwe vorig jaar, dit jaar of de komende jaren de vlinders ergens hebben waargenomen of waarnemen, wilt u ons dat dan berichten ? De vliegtijd is augustus-september.

Alle mogelijke gegevens graag naar: J. de Gooijer, Pr. Irenelaan 63, 3832 CB Leusden.

*J. Mevr. G. de Vries-Smeenk, Mevr. M.H. de Gooijer-van der Hert, C.F. van de Bund en J. de Gooijer.